

Kansallinen järjestöyhteistyön verkosto: Lisäleikkauksista järjestöavustuksiin on luovuttava

Suomen hallitus on päättänyt merkittävistä leikkauksista sosiaali- ja terveysjärjestöjen valtionavustuksiin. Valtion lisäksi järjestöjen toimintaa rahoittavat myös mm. kunnat ja hyvinvointialueet. Hyvinvointialueet myöntävät järjestöavustuksia vuosittain yhteensä noin 16 miljoonaa euroa.

Leikkauksilla on vaikutuksia järjestöjen toimintaan, alueiden asukkaisiin sekä alueelliseen yhteistyöhön. Hyvinvointialueiden kansallinen järjestöyhteistyön verkosto toteutti maaliskuussa järjestöille suunnatun kyselyn, jonka tarkoituksena oli kerätä hyvinvointialueittain vertailukelpoista tietoa ja tuoda näkyväksi rahoituksen muutoksia sekä vahvistaa kansallista ymmärrystä leikkausten vaikutuksista.

Kyselyyn vastasi 452 järjestöä eri puolilta Suomea. Vastaukset muodostavat yhtenäisen ja huolestuttavan kokonaiskuvan: toimintoja on jo supistettu, keskeytetty tai lopetettu kokonaan. Leikkaukset vaikuttavat voimakkaimmin pienillä paikkakunnilla, mikä heikentää alueellista yhdenvertaisuutta. Järjestöt raportoivat vapaaehtoisten uupumisesta ja työntekijöiden irtisanomisista, lomautuksista ja osa-aikaistuksista. Kun järjestöjen ennaltaehkäisevä työ vähenee, ihmiset ohjautuvat yhä useammin raskaampiin julkisiin palveluihin.

Hyvinvointialueilla on paras tieto alueellisista tarpeista

Järjestöiltä saadut vastaukset osoittavat, että vaikutukset ovat laajoja, vakavia ja kohdistuvat erityisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin ihmisiin sekä paikalliseen, ennaltaehkäisevään toimintaan.

Verkosto vaatii, ettei uusia lisäleikkauksia toteuteta. Avustusleikkaukset eivät ole vain talouskysymys. Ne heikentävät ihmisten arjen tukea, rapauttavat ennaltaehkäisevää työtä ja siirtävät kustannuksia tulevaisuuteen. Hyvinvointialueilla on paras tieto alueellisista tarpeista, toimivista palveluketjuista ja siitä, missä vaikutukset ovat kaikkein kriittisimpiä.

Nostoja alueittain

Hyvinvointialuejohtajat ja Hyvil ottivat [23.3.2026 kantaa avustusleikkauksiin](#). Kannanotossa korostettiin järjestöjen merkitystä hyvinvointialueiden palvelukokonaisuuksissa sekä ennaltaehkäisevässä työssä.

Varhan alueen järjestöt kertovat joutuneensa jo nyt supistamaan toimintaansa. Supistukset johtuvat yleisestä rahoitusympäristön heikkenemisestä. Asiakasvaikutukset ovat merkittäviä: alueellinen eriarvoisuus kasvaa, turvattomuus lisääntyy ja jonot pitenevät. Tämä kehitys

heijastuu Varhan palveluihin lisääntyvänä kysyntänä ja ennaltaehkäisevän työn rapautumisena

Kymenlaakson järjestöjen mukaan kohtaamispaikkojen toiminta sekä järjestöjen päihde- ja mielenterveystyö on vaarassa supistua merkittävästi. Asukkaiden arjen tuki ja ennaltaehkäisevä työ heikkenee. Hyvinvointialueen näkökulmasta järjestöjen alueellinen epätasa-arvo kasvaa selvästi alueella sekä valtakunnallisesti alueiden kesken. Lisäksi kuntouttavan työtoiminnan vähenemisellä ja tulevilla lainsäädäntömuutoksilla on oleellista vaikutusta alueen järjestöjen toimintamahdollisuuksiin.

Pohjois-Pohjanmaalla yli 80 %:iin vastanneista järjestöistä on jo kohdistunut avustusleikkauksia parin viime vuoden aikana. Alle joka viides on pystynyt pitämään toiminnan ennallaan. Yli puolet pitää erittäin todennäköisenä ja yli kolmannes jokseenkin todennäköisenä, että toimintaan kohdistuu leikkauksia tulevana vuosina. Kolmanneksella leikkaukset uhkaavat toiminnan jatkuvuutta. Yli puolet arvioi vapaaehtoistoiminnan supistuvan ja viidennes lakkaavan täysin.

Pohjois-Karjalassa järjestöjen toimintoja on jo pitänyt supistaa tehtyjen avustusleikkauksien vuoksi. Kyselyyn vastanneet järjestöt pitivät erittäin todennäköisenä, että järjestöjen tulee sopeuttaa toimintaansa myös tulevana vuosina avustusleikkauksien takia. Pohjois-Karjalassa avustusleikkaukset näkyvät kyselyn mukaan erityisesti pienten paikkakuntien palvelujen romahtamisen riskinä. Pohjois-Karjalassa on jo nyt supistettu matalankynnyksen palveluita, tämä lisää alueellista epätasa-arvoa ja nostaa turvattomuuden tunnetta alueella.

Pirkanmaan hyvinvointialueella noin 85 % vastanneista järjestöistä on jo kohdannut avustusleikkauksia viimeisten parin vuoden aikana. Noin 60 % vastanneista on joutunut supistamaan toimintaansa avustusleikkausten takia. Leikkausten vaikutukset näkyvät kaikissa ikäryhmissä. Avustusten pieneneminen on jo vaikuttanut tai ennakoitavana vaikuttavan erityisesti turvattomuuden ja huolen lisääntymiseen (noin 37 % vastanneista) sekä järjestöjen palvelujen alueellisen epätasa-arvon lisääntymiseen (noin 32 % vastanneista).

Kanta-Hämeessä avustusleikkausten vaikutukset näkyvät jo laajasti, ja ne ovat koskettaneet valtaosaa kyselyyn vastanneista järjestöistä. Leikkaukset ovat kohdistuneet erityisesti matalan kynnyksen tukeen, kuten ohjaukseen ja neuvontaan, ryhmätoimintaan sekä kohtaamispaikkatoimintaan. Vaikutukset kohdentuvat erityisesti ikääntyneisiin, mielenterveys- ja päihdekuntoutujiin, nuoriin sekä lapsiperheisiin. Järjestöt kertovat, että tuen heikentyminen viivästyttää avun saamista ja lisää yksinäisyyden sekä turvattomuuden kokemuksia.

Etelä-Karjalassa avustusleikkaukset ovat johtaneet järjestöjen henkilöstövähennyksiin, mikä pakottaa monet supistamaan toimintaansa tai lopettamaan sen kokonaan. Tämä heikentää erityisesti ohjauksen, neuvonnan, vertaistuen ja ennaltaehkäisevän työn saatavuutta, ja samalla myös vapaaehtoistoiminta vähenee ammatillisen koordinoinnin heikentyessä. Seurauksena haavoittuvien ryhmien turvattomuus kasvaa ja alueellinen eriarvoisuus

lisääntyy, kun toiminta keskittyy yhä enemmän kaupunkiin. Avustusleikkaukset lisäävät myös hyvinvointialueen kuormitusta ja pitkän aikavälin kustannuksia, kun järjestöjen tuki heikkenee ja ennaltaehkäisevä työ vähenee.

Päijät-Hämeen avustusleikkaukset ovat kohdentuneet jo nyt 75 %:iin vastaajista ja 52 % on joutunut supistamaan omaa toimintaansa. Vastaajien mukaan avustusmäärän lasku näkyy ja tulee näkymään asiakkaille ennen kaikkea turvattomuuden lisääntymisenä, palvelujen heikkenemisenä ja eriarvoisuuden kasvuna, mikä heikentää hyvinvointia. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti ennaltaehkäisevään ja osallisuutta vahvistavaan työhön, mikä lisää pitkällä aikavälillä painetta julkisille, raskaammille palveluille.

Lapissa avustusleikkaukset ovat kyselyn mukaan vaikuttaneet jo järjestöjen toimintoihin, joita on supistettu (64 % vastaajista) tai keskeytetty (15 % vastaajista). Leikkaukset osuvat juuri niihin toimintoihin, jotka ehkäisevät raskaampien palvelujen tarvetta sekä haavoittuviin ryhmiin, joista monille järjestötoiminta on ainoa saatavilla oleva tuki, kun monilla paikkakunnilla ei ole korvaavaa palvelua tai toimintaa tarjolla.

Pitkien etäisyyksien, vähäisen väestöpohjan ja resurssien niukkuuden vuoksi vapaaehtoisten rooli on Lapissa kriittisempi. Kasvava kuormitus ja ammatillisen tuen vähentyminen ovat jo johtaneet siihen, että vapaaehtoisten määrä laskee ja osa toiminnoista on vaarassa lakata kokonaan. Vapaaehtoistoiminnan hiipuminen vaikuttaa Lapissa syvemmin ja alueellinen epätasa-arvo kasvaa voimakkaammin.

Kansallinen järjestöyhteistyön verkosto on valtakunnallinen yhteistyöverkosto, joka kokoaa hyvinvointialueilla toimivat järjestöyhteistyön asiantuntijat. Verkoston tavoitteena on tukea järjestöjen roolia hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä sekä vahvistaa järjestöjen ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä.

Lisätiedot:

Kansallisen järjestöyhteistyön verkoston puheenjohtaja Anri Niskala, anri.niskala@varha.fi,
050 521 3044